



CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 640
din 23.10.2013

Dosar nr: 522/2013

Petiția nr: 4453/01.07.2013

Petent: L.T.

Reclamați: A.C., Televiziunea Română, TVR Media S.R.L., Institutul Cultural Român

Obiect: documentarul „Un secol pentru România”, care ignoră rolul jucat de Biserica Greco-Catolică și de minorități în istoria României

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentului

1.1.1. L.T

I. 2. Numele domiciliul procedural și sediul reclamațiilor

1.2.1. A.C., Facultatea de Istorie din cadrul Universității din București

1.2.2. Televiziunea Română

1.2.3. TVR Media S.R.L

1.2.4. Institutul Cultural Român

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul consideră discriminatoriu documentarul „Un secol pentru România”, care ignoră rolul jucat de Biserica Greco-Catolică și de minorități în istoria României.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările și completările ulterioare (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile (fără al doilea reclamat) au fost citate pentru data de 23.07.2013 (filele 2-5 din dosar). S-a invocat excepția necompetenței materiale față de al doilea reclamat, pe considerentul că ar intra în competența Consiliului Național al Audiovizualului o eventuală sancționare a reclamatului.

3.3. Părțile nu s-au prezentat la audierea din 23.07.2013.

3.4. Părțile (fără al doilea reclamat) au fost recitate pentru data de 03.09.2013 (filele 11-15 din dosar).

3.5. Părțile nu s-au prezentat la audierea din 03.09.2013.

3.6. Părțile (petentul și al doilea reclamat) au fost recitate pentru data de 01.10.2013 (filele 17-18 din dosar).

3.7. Părțile nu s-au prezentat la audierea din 01.10.2013.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Petentul, prin petiția înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 4453/01.07.2013** (fila 1 din dosar), arată că documentarul „**Un secol pentru România**” ignoră rolul jucat de Biserica Greco-Catolică în istoria României, spre exemplu în imagini apare episcopul greco-catolic I.H., dar se fac referiri la V.G.. În mod similar sunt ignorate și minoritățile, mai mult, la minorități se face o referire de parcă ar fi obiecte: „*statul român trebuia să gestioneze un procent mare de minorități naționale*”.

Potentul arată că își îndreaptă acțiunea împotriva lui A.C. (realizatorul documentarului), împotriva Televiziunii Române (producător), TVR Media (comercializator), Institutului Cultural Român (care a folosit filmul pentru promovarea identității românești).

4.1.2. Prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 4882/22.07.2013** (fila 6 din dosar) petentul solicită respingerea excepției de necompetență materială a C.N.C.D. în ceea ce privește al doilea reclamat, pe considerentul că legislația nu trasează foarte clar limitele de competență a C.N.C.D. și a CNA, astfel ar fi posibil ca și CNA să se pronunțe în sensul necompetenței materiale.

4.1.3. Față de cel de-l patrulea reclamat, prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 5537/23.08.2013** (fila 16 din dosar), petentul arată că a promovat în mod activ documentarul.

4.2. Susținerile reclamaților

4.2.1. Al patrulea reclamat, prin **Adresa nr. 8351/22.07.2013**, înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 4888/22.07.2013** (fila 7 din dosar), arată că responsabilitatea

pentru conținutul documentarului este a autorului. Arată că a apreciat filmul ca fiind valoros și util, astfel a achiziționat 150 DVD-uri spre a fi distribuite la toate institutele culturale din străinătate ale reclamatului.

Depune la dosar înscrișuri (filele 8-9 din dosar).

4.2.2. Al doilea reclamat, prin **Adresa nr. 352/30.09.2013**, înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 6272/30.09.2013** (filele 19-20 din dosar), arată că documentarul urmărește preponderent politica României din ultimul secol, existând o multitudine de alte dimensiuni care nu au fost abordate, ceea ce nu poate fi considerată ca fiind o discriminare. Documentarul nu vorbește despre nicio biserică, Biserica Ortodoxă Română este menționată doar în contextul schimbării calendarului în anul 1919 și al numirii primului Patriarh, care ulterior a devenit prim-ministru. Episcopul greco-catoic I.H. nu a fost menționat, așa cum multe alte persoane care apar în documentar nu au fost menționate. Termenul de „gestionare”, privind minoritățile, nu a fost utilizat în termeni jignitori.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că documentarul „**Un secol pentru România**” prezintă politica României din ultimul secol, iar privind minoritățile face următoarea afirmație „*statul român trebuia să gestioneze un procent mare de minorități naționale*”.

5.2. Privind excepția de necompetență materială față de al doilea reclamat, invocat din oficiu, Colegiul director arată că obiectul petiției față de acest reclamat nu este prezentarea filmului documentar (ceea ce ar fi intrat în atribuțiile CNA), ci producerea filmului, astfel excepția de necompetență materială este respinsă.

5.3. Privind excepția lipsei calității procesuale pasive a celui de-al patrulea reclamat, Colegiul director arată că deși responsabilitatea pentru conținutul documentarului este a autorului, responsabilitatea pentru aprecierea pozitivă a documentarului, achiziționarea și distribuirea lui revine reclamatului, astfel Colegiul director respinge această excepție.

5.4. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**) la art. 2 alin. 1 prevede: „*Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.*”

5.5. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.6. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „*trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă*”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie 1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.7. Colegiul director constată că documentarul a dorit să ofere o prezentare a politicii României din ultimul secol, fără a evidenția rolul bisericilor sau a minorităților, astfel cum și alte elemente ale istoriei României nu au fost cuprinse în documentar. O astfel de abordare istorică și artistică nu poate fi considerată ca fiind diferențiere, în consecință reclamații nu au creat o situație de discriminare prin omiterea menționării rolului Bisericii Greco-Catolice în istoria Statului Român.

5.8. În analiza afirmației „*statul român trebuia să gestioneze un procent mare de minorități naționale*”, Colegiul director se raportează la prevederile art. 2 alin. 5 din **O.G. nr. 137/2000**, care stabilește: „*Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.*”

5.9. Astfel se poate considera o hărțuire

- crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant, ofensiv
- bazată pe un criteriu.

5.10. Având în vedere scopul documentarului (prezentarea politicilor promovate de Statul Român), utilizarea termenului de „gestionare a minorităților” corespunde realității istorice: evreii și romii au fost victime ale Holocaustului în timpul regimului Antonescu, evreii și germanii au fost vânduți în timpul regimului Ceaușescu. Efectele politicii sunt evidente spre exemplu în Dobrogea, unde populația turcă și tătară, cândva majoritară, a rămas doar în urme. În consecință termenul, care se referă la politica statului și nu la obiectualizarea minorităților de către autorul documentarului, nu creează un cadru intimidant, ostil, degradant, sau ofensiv la adresa minorităților, astfel nu reprezintă hărțuire.

Opinie concurentă exprimată de Asztalos Csaba Ferenc:

5.11. Raportat la obiectul petiției, constat că suntem chemați să ne pronunțăm asupra limitelor libertății de creație, ca parte a libertății de exprimare

drept fundamental consacrat de art. 30 Constituția României, art. 10 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Astfel, art. 30 alin. (1) din Constituția României arată că libertatea creațiilor de orice fel este inviolabilă iar alin. (2) al aceluiași articol stipulează că cenzura de orice fel este interzisă. Deși, libertatea de creație, ca parte a libertății de exprimare nu este un drept absolut, ea comportă limitări prevăzute de art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a drepturilor omului și art. 30 alin. (6), alin. (7) și alin. (8) din Constituția României, constatăm că în speța de față nu există niciun element care să atragă după sine ingerința statului în limitarea libertății de creație, ca parte a libertății de exprimare.

5.12. Autorii filmului documentar au libertatea de creație, liberatea de a stabili subiectul și modalitatea de realizare a actului de creație, fără a încălca limitările legale mai sus arătate. Având în vedere contextul, subiectul, calitatea autorilor filmului, scopul realizării filmului și conținutul acestuia constat că nu s-au depășit limitele libertății de exprimare și în subsecvent limitele libertății de creație.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitatea de voturi a membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția de necompetență materială invocată din oficiu față de Televiziunea Română;
2. Respinge excepția lipsei calității procesuale pasive a Institutului Cultural Român;
3. Faptele prezentate în petiție nu reprezintă discriminare conform **O.G. nr. 137/2000**;
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – membru

BERTZI THEODORA – membru

CAZACU IOANA LIANA – membru

HALLER ISTVÁN – membru

LAZĂR MARIA – membru

PANFILE ANAMARIA – membru

STANCIU CLAUDIA SORINA – membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – membru

Data redactării: 04.11.2013

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: H.I. (fără opinia concurentă)
A.C.F. (opinia concurentă)